BXL

nl

STUDIO 6 :

De keuze van de curatoren

Musée Mode & Kant & Dentelle Museum

21.04.23 —
10.09.23

Een initiatief van het Schepenambt van Cultuur van de Stad Brussel
V.U: D.Laurent, Peperstraat 1, 1000 Brussel

1. Marquise-parasol

1870-1900
Chantillykant, zijden tafzijde, grosgrain, hout, kunsthars
D2021.147.02
Schenking van de familie D.J. de Monchy

2. Ombrelle marquise

1870-1900
Gaaskant (Brusselse naaldkant), zijden tafzijde, ivoor
D2021.147.01
Schenking van de familie D.J. de Monchy

Het patent voor de marquiseparasol wordt in 1839 geregîstreerd door een Parijse fabrikant. Dit type parasol met mechanismen om het handvat op te vouwen of het scherm naar de zon te richten bestond al in de 18e eeuw. De naam verwijst naar de markiezin de Pompadour, die dit accessoire populair zou hebben gemaakt.
In de 19e eeuw worden allerlei accessoires gebruikt om de outfit van vrouwen te verfraaien en zo hun sociale status en rijkdom te tonen. De parasol gaat mee op elk uitstapje en wordt meestal rijkelijk versierd naargelang de rest van de outfit.
De 19e eeuw, waarin de kantproductie wordt gemechaniseerd, is ook de gouden eeuw van kant, die dan de gehele damesgarderobe verovert, inclusief accessoires.

Deze twee modellen, in uitstekende staat, zijn in die tijd het toppunt van luxe met hun handgemaakte kanten bedekking en kostbare handvat.
Ze behoorden toe aan Mary Wilson, nicht van John Waterloo Wilson, een van de belangrijkste mecenassen van het in 1887 opgerichte Museum van de Stad Brussel. Rond de kantcollectie van dit museum is in 1977 het Mode & Kant Museum ontstaan. Van de 17e tot de 19e eeuw was de Brusselse kant namelijk een economisch en artistiek pronkstuk van de stad, en kant heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de internationale reputatie van Brussel. Dit kostbare erfgoed vormt nu een belangrijke collectie van het museum (bijna 10.000 stukken), de enige instelling in Brussel die dit erfgoed permanent aan het publiek toont.

Door 150 jaar na hun illustere voorvader ook een schenking te doen, zetten de vorige eigenaars van deze parasols een lange geschiedenis van mecenaat voort. Naast aankopen zijn schenkingen een van de bronnen om de collecties te verrijken. Het museum is de schenkers dankbaar die, uit zorg voor het erfgoed en het doorgeven aan toekomstige generaties, familiale

aandenkens aan openbare collecties toevertrouwen om ze te ontsluiten.

3. Anoniem

C. 1933
Avondjurk
Bedrukte zijden tafzijde, stof gecreëerd door Marie Laurencin
C2020.225.02

Marie Laurencin (1885-1956) was een kunstschilderes in Parijs die voornamelijk tijdens het interbellum actief was. Ze maakt aanvankelijk deel uit van de kubistische bewegîng, maar daarna creëert ze haar eigen creatieve identiteit met haar aquarellen in pasteltinten en een stijl die het midden houdt tussen symbolisme en impressionisme. Ze ontwikkelt zich in het Parijse intellectuele milieu van die tijd, naast Matisse, Picasso en Apollinaire, en portretteert talrijke beroemdheden van toen, waaronder Gabrielle Chanel.

De bloemmotieven, gedrukt op zijden tafzijde, zijn representatief voor de stijl van Marie Laurencin en voor haar stillevens in het bijzonder. De handtekening van de kunstenares is gedrukt op de rand van de stof. De jurk is een voorbeeld van de verfijnde pasvorm van de mode van de jaren 1930. Het ontwerp benadrukt het figuur door een getailleerd bovenstuk, pofmouwen en een schuin gesneden rok met een sleepje. De ingetogen voorzijde van het bovenstuk contrasteert met de diepe uitsnijding op de rug. Deze blote rug, eindigend in een punt, is kenmerkend voor de glamour van de jaren 1930.

Deze jurk, met een neutrale pasvorm maar met een duidelijk herkenbare stof, illustreert een sterke band tussen de kunst en de mode. In de jaren 1930 passen veel schilders hun kunst toe op textielontwerp en mode, zoals Salvador Dalí, die met Elsa Schiaparelli samenwerkt aan haar beroemde kreeftjurk. Deze samenwerkingen tussen schilders en modeontwerpers zijn altijd blijven bestaan. Zo heeft Louis Vuitton onlangs samengewerkt met Jeff Koons en Takashi Murakami om nieuwe, unieke collecties te creëren, wat een groot commercieel succes was.

4. Christian Dior door Yves Saint Laurent

Haute Couture
Herfst/Winter 1959-60
Passage 58 - *Coup de fil*
Middagjurk
Wollen stof (mohair?)
C2019.94.01

Christian Dior (1905-1957) richt in 1947 het modehuis met zijn naam op. Zijn eerste collectie breekt met de naoorlogse stijl en resulteert

in de *New Look*. Deze look wordt gekenmerkt door de kledinglijnen *En 8* en *Corolle*, die het silhouet van de *femme-fleur* schetsen: naar achteren gegooide schouders, een getailleerd middel boven een lange wijd uitlopende rok, alles in voor die tijd enorme lappen stof.

In 1955 maakt Yves Saint Laurent zijn debuut bij Dior, waar hij in 1957, na het overlijden van Christian Dior, de couturier wordt. Zijn eerste collectie is een bescheiden voortzetting van de creaties van de oprichter, maar de volgende collecties houden zich niet meer aan de stijl van het huis.
Dit wordt in het bijzonder geïllustreerd door de haute-couturecollectie herfst/winter 1959, genaamd *Style 1960*. Yves Saint Laurent biedt niet langer een *lijn* aan, maar een stijl. Deze *stijl* wordt gedefinieerd door een bepaalde behoefte: "Nood aan een nieuwe mode. Nood aan een nieuwe vrouw. Aan een nieuwe houding. Aan een nieuwe basis." Dit in de context van de maatschappelijke veranderingen aan het eind van de jaren 1950. De jongeren gaan de modevoorschriften dan meer en meer dicteren, en met de komst van ontwerpers als Pierre Cardin begint de confectiekleding zich te ontwikkelen. Het resultaat is comfortabelere, vrijere kleding voor een "vlotte, wispelturige, onrustige" vrouw.

De jurk die wordt bewaard in het Mode & Kant Museum illustreert zowel de *Style 1960* als de bovengenoemde trend in een haute-coutureversie: het is een jurk waarvan het bovenlijfje is gevormd tot een truitje met schouders "die zeer op hun plaats zijn", en met een bloezende rok op een platte basis die de knie ontbloot. Deze vormkenmerken van de *Style 1960* zijn een directe weerspiegeling van het comfort van het kledingstuk en de bewegingsvrijheid zoals bedacht door Yves Saint Laurent, ongeveer een jaar voor zijn ontslag bij het modehuis Christian Dior.

5. Yves Saint Laurent

Haute Couture, c. 1994
Ensemble van een lange jurk en mantel
Goudkleurige lamé
C2020.221.01

Na zijn ontslag als artistiek directeur van Christian Dior richt Yves Saint Laurent (1936 - 2008) in 1961 zijn eigen modehuis op met de steun van zijn partner, de financier Pierre Berger. Het jaar daarna presenteert hij zijn eerste collectie onder zijn eigen naam.

Profiterend van een context van bevrijding van de maatschappelijke gewoonten, getuigt Yves Saint Laurent van zijn ambitie om tegemoet te komen aan het verlangen van vrouwen om zich te emanciperen. Dankzij de

ontwikkeling van de confectie geeft hij hen klassiekers die hij uit de herengarderobe haalt en aanpast aan het vrouwenlichaam, waardoor hij hun functionele gebruik ondergraaft.

De filmliefhebber Yves Saint Laurent kleedt actrices, die zijn vriendinnen worden. Het hier getoonde ensemble getuigt van de band die hij had met de 7e kunst. Het betreft een speciale opdracht voor Jeanne Moreau die zij droeg bij de uitreiking van de Gouden Palm op het filmfestival van Cannes in 1994.
Dit ensemble, gekenmerkt door een vloeiend, ontspannen silhouet en een losse taille, doet denken aan de *Trapeze*-lijn die de ontwerper zo succesvol maakte toen hij eind jaren 1950 de leiding had over de Dior-creaties.
Geïnspireerd door zijn voorliefde voor reizen en zijn jeugdherinneringen aan Oran, geeft Yves Saint Laurent de kleur goud een speciale plaats in zijn werk. Hij introduceert deze kleur in eerste instantie geleidelijk door middel van details en accessoires. Als 'magîsche' kleur die zwart verlicht, weerspiegelt goud het libertaire en feestelijke karakter dat Yves Saint Laurent zijn carrière lang behield.

6. Comme des Garçons door Rei Kawakubo

Lente/Zomer 1997
Collectie *Body Meets Dress*
Korte jurk
Elastisch tricot (nylon en polyurethaan) bedrukt met een zwart-wit ruitpatroon, dons en ganzenveren
C2022.65.01

De Japanse ontwerpster Rei Kawakubo (1942) biedt met haar merk Comme des Garçons (1969) couturekleding aan die de voorschriften van de westerse mode vaak omvergooit. Haar collecties in zwarttinten met asymmetrische pasvormen waren in de jaren 1980 zelden eerder vertoond. Bijna altijd bevraagt Rei's werk de relatie tot het kledingstuk en tot het lichaam.

Deze vragen staan centraal tijdens de modeshow van de collectie waaruit deze jurk afkomstig is, *Body Meets Dress, Dress Meets Body*, waar het schoonheidsideaal zich radicaliseert. De collectie kreeg de bijnaam *lumps and bumps*-collectie (bulten en builen) door de silhouetten die vervormd zijn door aanhangsels en andere uitsteeksels die bepaalde volumes accentueren. Deze collectie is een uitnodigîng om onze relatie tot het lichaam, tot zijn natuurlijke vormen en tot de overdrijving

van die vormen in vraag te stellen, en uiteindelijk onze relatie tot schoonheid te bevragen.

Zowel geprezen als zwaar bekritiseerd, creëert deze collectie een nieuw silhouet dat de manier waarop we naar het vrouwenlichaam kijken, uitdaagt. Terwijl sommigen het zien als een ode aan de imperfectie of een invraagstelling van esthetische dictaten, spreken anderen van een verontrustende fantasie die pleit voor misvorming en wanstaltige vrouwelijkheid. De kenmerkende kleur van de ontwerpster, zwart, is zo goed als afwezig in de collectie, zoals blijkt uit het model dat door het museum wordt bewaard. Het geruite patroon is een verwijzing naar de dienstbaarheid van de vrouw en roept een soort kinderlijke vrouwelijkheid op. De rekbare stof kan de verhoudingen van de overdreven rondingen van het vrouwenlichaam volgen. Deze combinaties weerspiegelen de denkwijze van de ontwerpster, die alle verwachtingen van de vrouwelijke schoonheid omverwerpt en ze op haar eigen radicale wijze ter discussie stelt.

7. Olivier Strelli

Herfst/Winter 2005-06
Collectie voor het 30-jarig bestaan
Ensemble van een rok, een mantel en een riem
Wollen keperstof en bewerkte wol, tule, riem van reepjes leder
C2017.92.01E.01-06

Het Belgische merk Olivier Strelli is de belichaming van vermengingen. De mix van culturen en kleuren, patronen en materialen maakt deel uit van zijn DNA. Deze vermenging weerspiegelt de achtergrond van oprichter Nissim Israël, wiens afkomst van moeders- en vaderskant allerlei kleuren, geluiden en geuren van Spanje, Italië, het eiland Rhodos, Congo met zich meebrengt ... zonder de invloed van zijn reizen te vergeten.
Nissim nv, opgericht in 1975 in Brussel, verkoopt aanvankelijk hemden in felle kleuren en patronen onder de naam Charles Ardiff, wat in 1978 Olivier Strelli wordt. Het merk ontwikkelt vervolgens een compleet kledingassortiment en drukt zijn stempel op de volgende decennia, zowel in België als internationaal. De herencollecties, die in Frankrijk zeer populair zijn, vallen onder de verantwoordelijkheid van Jacky Franco en de damescollecties onder die van Nissim.

In 1987 wordt de beroemde veelkleurige wollen sjaal gelanceerd, die al snel de must-have van het merk wordt. Deze sjaal wordt nog steeds geproduceerd en verkocht, in tegenstelling tot de confectiekleding.
De tentoongestelde rok is gesneden uit een horizontaal gerangschikte sjaal en de mantel is afgezet met dezelfde stof die in franjes is geknipt. De twee gekleurde tule onderrokken geven volume aan de rok en begeleiden de bewegingen van wie hem draagt. De riem uit reepjes leder herinnert aan het belang van dit materiaal voor Olivier Strelli.

De collectie voor het 30-jarig jubileum, op 9 juni 2005 in Parijs gepresenteerd, heeft Russische accenten en illustreert de essentie van Strelli's stijl: "losse rokken, jurken, asymmetrie, gekreukte stoffen, prints, draperingen, lagen over elkaar ...[2]" in een kleurrijke, mooie en comfortabele confectie.

8. Marie-Laurence Stévigny

Pocket Maxi Black en Cross Large Black
Tas en draagriem
Vaarsleer, metalen gesp
C2021.168.02E.01-02

Marie-Laurence Stévigny (1968) , een Belgische ontwerpster uit Brussel, heeft een internationale reputatie. Haar creatieve en eclectische expertise heeft de aandacht getrokken van de grote namen in de modewereld, met wie ze heeft samengewerkt: Nina Ricci, Lacoste, Nike, Agnelle, Rochas, Pourchet, enzovoort.

"Accessoires maken die gewoon mooi, essentieel, vertrouwd, kostbaar, intiem en betekenisvol zijn", zegt ze over haar werk.
Deze zakvormige tas is typisch voor de stukken die Marie-Laure Stévigny onder haar eigen naam aanbiedt. Haar compacte, functionele en bedrieglijk eenvoudige creaties maken het mogelijk om ze op een lichte manier dicht tegen het lichaam te dragen, met behoud van de bewegingsvrijheid.

Colofon

De Studio 6 is samengesteld door het Mode & Kant Museum van de Stad Brussel. Het project kwam tot stand dankzij het initiatief van het kabinet van de schepen van Cultuur van de Stad Brussel en is uitgevoerd onder leiding van Anne Vandenbulcke, directeur-generaal van het departement Cultuur.

Directeur van de Musea van de Stad Brussel
Denis Laurent

Verantwoordelijke conservator:
Caroline Esgain

Commissariaat en teksten:
Caroline Esgain, Catherine Gauthier, Mathilde Semal, Sophie Couret Donders, Michèle Mahieux, Nicolas Lor, Sophie Marchal

Coördinatie:
Nicolas Lor, Sophie Marchal
Bijgestaan door: Nine Leroy

Communicatie:
Vinciane Godfrind, Éléonore Duchêne, Michaël Meyer, Diana Olaerts

Uitvoering:
Scenografie:
Antigone Aristidou

Grafische vormgeving:
Latifa El Majjaoui,
Stéphanie Carion

Belichting:
Licht !

Voorbereiding en mannequinage:
Sophie Couret Donders, Michèle Mahieux

Bijgestaan door:
Coline Ernould, Grégoire Perez, Romain Lopez Alvarez

Vertalingen:
Meta Slotboom (NL),
Sally Ruddock & Sophie Bramel (EN)

Herlezingen:
Bert Audenaert (NL),
Nicolas Lor (EN)

We danken voor hun waardevolle bijdrage:

Het team van het Mode & Kant Museum en het team van de Musea van de Stad Brussel

Deze tentoonstelling is mogelijk gemaakt dankzij de steun van de Franse Gemeenschap

---

*1 Zie collectie-overzicht
*2 Élodie de Sélys, *Olivier Strelli - Passion et métissage*, Brussel, La Renaissance du Livre, 2006, p. 129.